

Rok 2006

Obecné zastupiteľstvo

Na schôdzi 24. januára 2006 poslanci zabezpečili divadelné predstavenie a určili vstupné 30,- Sk dospelí a 15,- Sk deti. Zastupiteľstvo odsúhlasilo 1000,- Sk sponzorský dar na 7. ročník jazdeckých hier. Úradné hodiny zmenili na utorok 17,30 až 19,30.

2. mája 2006 riešili podnet občianskeho združenia Tatry o znečisťovaní toku Jalovčianky. Znečistenie obec zlikvidovala na jarnej brigáde 22. apríla 2006. O znečistení na súkromných pozemkoch boli upozornení ich majitelia. Poslanci odsúhlasili rozdelenie Severoslovenskej vodárenskej spoločnosti na 6 spoločností. Obec je teraz akcionárom novej Vodárenskej spoločnosti Lipt. Mikuláš a.s.

Prípravu dňa detí prerokovali zástupcovia občanov na zasadaní 30. mája 2006. Podporili návrh starostky na stavbu preliezok pre deti. Vyhotoví ich Pavel Debnár. Odvoz železného šrotu určili na 10. júna, kedy bol aj prevedený.

27. júna schválili poslanci ponechanie dreva p. Hudecovi za vyčistenie a vyrúbanie pozemku pri Okáloch.

Zakúpenie kosačky SABO na údržbu verejných priestranstiev odsúhlasili poslanci 26. septembra 2006. Prejednali aj opravu strechy na budove obecného úradu.

Na zasadaní 24. októbra 2006 sa poslanci zaoberali otázkou nájomných zmlúv na hrobové miesta. Prejednali a odsúhlasili dane a poplatky za odpad na rok 2007.

Voľby

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky prebehli v sobotu 17. júna 2006 od 7,00 do 22,00. Občania vybrali jednu politickú stranu. Na jej kandidátke mohli zakrúžkovať 5 kandidátov, ktorých uprednostňujú. Voliť prišlo 102 občanov. Títo dali najviac hlasov strane Smer - sociálna demokracia (31). Ďalej boli volené: Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana (17), Slovenská národná strana (16), Ľudová strana - Hnutie za demokratické Slovensko (13), Kresťanskodemokratické hnutie (12), Komunistická strana Slovenska (6), Aliancia nového občana (4). Po jednom hlase dostali: Slovenská národná koalícia - Slovenská vzájomnosť, Slobodné fórum, Občianska konzervatívna strana.

Celoštátne bolo voliť 55 % voličov. Do parlamentu sa dostali Smer (29,14 %), SDKÚ (18,35), SNS (11,73), SMK (Strana maďarskej koalície 11,68), HZDS ĽS (8,79), KDH (8,31).

Poslancov do obecného zastupiteľstva a starostu si volili občania v sobotu 2. decembra 2006. Z oprávnených 164 voličov prišlo 91. Platných hlasov pre poslancov bolo 88 a pre starostu 83. Zvolení boli: Zuzana Jánošíková (SDKU-DS) 76 hlasov, Matúš Macík (Smer-SD) 68, Vladimír Sýkora (SDKU-DS) 68, Jozef Gajdoš (LS-KDH) 63, Vladimír Mikuláš (SDKU-DS) 63. Neprešiel Robert Haluška (Smer-SD) 38.

Starostkou sa stala Anna Naďová s 83 hlasmi.

Hasiči

Na súťaži 4. júna 2006 v Uhorskej Vsi sa zúčastnili štyri okrsky. Trstianski hasiči urobili útok za 27,35 sekúnd a štafetu v protismere na veľmi mokrom teréne za 90,59 sekúnd. To im stačilo na prvenstvo v okrsku i celkovo na tomto podujatí.

Prvé kolo okresnej hasičskej ligy v Liptovskom Jáne na Jána 24. júna vyhrali trstianski hasiči pred Jakubovanmi a Važcom. Dosiahli čas útoku 21,97 sekúnd.

Druhé kolo OHL 8. júla 2006 v Liptovskom Ondreji vyhrali opäť trstianski diabli časom 22,35 sek. Druhá bola Porúbka 23,75.

Tretie kolo hasičskej ligy sa konalo 8. augusta v Ondrašovej. Trst'ania zvíťazili časom 21,85. Mimo súťaž ukázali Púchovčania útok za 19,68 sekundy.

Posledným kolom OHL bola nočná súťaž v Liptovskom Mikuláši pri fontáne. Kronikár sledoval ženské družstvá sediac pred cukrárňou, lížuc zmrzlinu. Slabé osvetlenie v priestore rozdeľovača robilo problémy. Iba tri mužstvá z pätnástich (jedno ženské a dve mužské) sa vyvarovali hrubej chyby. Aj trstianski chlapi jednu vyrobili. Na ľavom prúde nestihol Mišo Sliacky spojiť céčku a prúdnicu. Museli zavrieť na rozdeľovači ľavý prúd. Čas 26,58 sek. stačil iba na tretie miesto. O sekundu lepší Važec (25,63) bol druhý a o ďalšiu sekundu vyhrala Porúbka (24,15). Celkovým víťazom Okresnej hasičskej ligy v roku 2006 sa stali hasiči Trsteného.

V nedeľu 3. septembra 2006 zobudil sedmospáčov v Mikuláši zvuk sirén konvoja hasičskej techniky, ktorý týmto spôsobom pozýval na hasičskú nedeľu pred Priorom. Na slávnostnom nástupe družstiev bol kapitán nášho družstva Janko Macík trikrát predvolaný prebrať si cenu. Postupne odniesol pohár za víťazstvo v Okresnej hasičskej lige, darčekový kôš za prvú došlú prihlášku na hasičskú nedeľu a putovný pohár OHL. V súťaži trstiansky tím zradila technika. Mašina sprvu odmietla nasat' vodu, napriek dobre urobenému saniu. Výsledný čas 26,19 sek. stačil iba na siedme miesto.

Fašiangy

Vo štvrtok 23. februára 2006 zišlo sa asi 20 trstianskych ženičiek v knižničnej miestnosti v obecnom dome. Spolu dopiekli tradičné fašiangové šišky. Väčšinu piekla Milka (Emília) Marecziczová doma. Celé to spískala starostka Hanka (Anna) Naďová. Šišky bolo treba všetky ohodnotiť a zjesť. Aj zapíjať. Šestnásť litrov čaju prichucoval liter rumu. Keď tohto akosi ubúdalo, pritulil ho ujo Robo (Miloslav) Haluška asi 3 decmi slivovice. Takto sa staršia generácia lúčila s fašiangami.

Rôznosti

V sobotu 27. januára 2006 o 17,00 hodine zahráli bobroveckí ochotníci veselohru J. N. Jégého Krpčky svätého Floriána. Vyše 60 platiacich divákov nešetřilo potleskom za výborné herecké výkony. Pri klaňačke zachytil kronikár mená Dikantová, Jehličková, Komoráš, Rusina, Kelo, Pažitná, Lisá, Zich. Z Trsteného pochádzali V. Sekan a J. Brziak.

Na Jozefa 19. 3. 2006 sledoval kronikár na ihrisku kone Júliusa Hlavaja a Mariana Vľhu. Bernie a Alex vozili deti, ktoré disciplinovane čakali v rade. Jazdili v snehu, i lyžiara ťahali od Mútnika.

Jozefovské lety na Košarisku absolvovalo asi 12 pretekárov. Skákalo sa "na vetvičky", asi 2 m od seba. Zvířazil Stano Repa s 5 vetvičkami. Tretí bol Andrej Nad' s 3 vetvičkami.

V sobotu 8. apríla 2006 sa stretol výbor urbáru vo veci pasenia kráv na urbárskych pasienkoch.

V sobotu 10. júna sa pretekali deti pred obecným domom. Nosili pingpongovú loptičku na lyžici, skákali vo vreci, behali, stavali kocky a preťahovali sa lanom. Sladkosti vyhrali všetky zúčastnené deti. MDD ukončil dážď.

13. augusta brigádovali urbárnici a hasiči na čistení lesa. Po práci si pochutili na guláši pri kolibe na Laništiach.

Tradičný zraz rodákov na Košarisku bol 18. - 20. augusta 2006. Za pekného počasia vyšlo hore okolo 60 účastníkov.

V nedeľu 3. decembra rozdával deťom darčeky Mikuláš - Martina Poliačiková. Spolu s čertom - Michaela Matejková- dávali prítomným dôchodcom poukážky na nákup tovaru v hodnote 200.- Sk.

So starým rokom sa lúčili mnohí Trst'ania na zábave v kultúrnom dome. Usporiadali ju mladí hasiči. Kronikára pobavila hláška Martina Sliackeho do mikrofónu o 23, 30 hod."O pol hodiny tu máme Silvester". Do polnoci najviac ulahodila "skúsenejším" zmes rock and roll-ov. Po prípitkoch a vatre sa uvoľnil parket mladým s ich muzikou. Vonku vyhrával na harmoničke Milan Rusko.

Počasie

Záľahu snehu nerozpustil ani trojdňový dážď (2.-4. 1. 2006). Zamrzlo a celý január sme ráno kontrolovali teploty okolo -20 °C. Ešte i 1. marca ráno bolo -20 °C. Kronikár sa bol lyžovať na Podbrezinách na svoje meniny 19. marca 2006. Zima so snehom a teplotami pod nulou vydržala do 26. marca.. V stredu 29. marca 2006 napoludnie bolo čiastočné zatmenie slnka. Prejavilo sa iba "pritemnením", lebo pršalo. Slnko u nás nebolo vidieť.

Posledný marcový týždeň sa oteplilo, pršalo. Zmizol všetok sneh z polí. Prvým jarným dňom so slniečkom sa zdal byť až 30. marec. Celý máj až do 10. júna bolo chladno a daždivo. Ešte prvý pekný letný deň na Liptove 11. júna 2006 sa jagal sneh na štítoch Západných Tatier.

Leto bolo veľmi pekné, slnečné, od polovice júna temer do konca augusta. Suchá a slnečná jeseň skončila 2. novembra. Napadol sneh a bolo pod nulou. Po týždni nastalo zasa príjemne teplé obdobie bez snehu až do konca roka.

Kronika

Kronikár odovzdal 5. septembra 2006 opis kroniky obce do Štátneho archívu v Liptovskom Mikuláši. Opis obsahuje kroniku od roku 1944 do roku 2005, teda 411 strán v originálnej

kronike. Na odpust Všetich svätých si kronikár odpísal tabuľku na zvonici. Vedľa bola opretá už napoly zhrdzavená tabuľka kostola.

Zvonica Trstené - Postavená neznámym majstrom v 17. storočí (naposledy opravená r. 1972). Svojím tvarom predstavuje svojráznu symbiózu ľudovej a sakrálnej architektúry. Vo zvonici sú 2 zvony. Jeden z roku 1545 a druhý - renesančný z roku 1622.

Kostol Všetichsvätých Trstené - Neskororománsky kostol, ako jednod'ový priestor s polkruhovým zakončením apsidy, bol postavený na staršom základe r. 1269 a prestavaný r. 1830. Zachoval sa pôvodný rannogotický portál na južnej strane. Kostol vymaľoval r. 1900 Michal Belys z Bobrovca.

Zmeny okolo nás

Nasledujúce riadky nevychádzajú z exaktného zdroja, ale sú len zhrnutím informácií dostupných kronikárovi.

Značne sa zhoršili zdravotné pomery občanov. Nový systém zdravotných poisťovní mal isté nedostatky. Občan platil z výplaty svojej zdravotnej poisťovni 4 % svojho príjmu a jeho zamestnávateľ ďalších 10 %. Niektoré podniky však tieto peniaze poisťovniam neodviedli. Poisťovne potom dlhovali nemocniciam, lekárom a lekárnikom. Niektoré zdravotné poisťovne dokonca skrachovali. Nemocnice mali málo peňazí, a tak znižovali počty lôžok na oddeleniach i oddelenia. Lekárom síce zvýšilo ministerstvo platy, ale nemocnica na ne nemala prostriedky a snažila sa obmedziť ich nadčasy. Tým sa znížila napríklad úroveň pohotovostných služieb.

Ďalším problémom sa stali lieky. Boli rozdelené do niekoľkých skupín, podľa toho akú časť z ceny lieku hradila zdravotná poisťovňa a koľko doplácal pacient. Počet liekov, ktoré plne hradila poisťovňa sa znižovala a pribúdalo tých, ktoré si museli pacienti zaplatiť v plnej výške. Postihlo to hlavne peňaženku starších ľudí, ktorých život mnohokrát závisí od pravidelného užívania nejakých liekov. Zdá sa už neuveriteľným, že pred rokom 1991 bol každý liek zadarmo a platilo sa len za recept 1 Kčs - jednu korunu československú.

Zubárom ich výkony tiež preplácali zdravotné poisťovne a aj im veľa dlhovali. Preto pacienti museli doplácať časť ich práce z vlastného vrecka. Kronikár tak prvýkrát v živote v 2001. roku zaplatil za plombu prednej dvojky 112 Sk a dostal záruku pol roka.

Koncom roka 2001 dostali aj motoristi možnosť vybrať si. Dovtedy platili zákonné poistenie vozidiel v Slovenskej poisťovni do konca februára daného roku. Teraz si museli vybrať z ôsmich poisťovní a uzavrieť zmluvu, väčšinou aj zaplatiť, do 31. 12. 2001. Majiteľ škodovky s obsahom motora do 1 300 cm³ zaplatil v Slovenskej poisťovni 2 430 Sk, ale v iných poisťovniach to bolo veľmi podobné. V roku 2005 bolo ročné poistné 4 000 Sk. Pritom mu prišlo na um, že v 1990. roku zaplatil zákonné poistné 144 Kčs.

Fenoménom posledných rokov sa stali mobilné telefóny. Prvé kusy si začali kupovať firmy pre svojich vedúcich pracovníkov. Ceny v roku 1998 začínali na štyridsiatich tisícoch za prístroj. Boli to analógové prístroje NMT vtedy jediného mobilného operátora Eurotel. Po vstupe konkurenta Globtel a prechode na 900 MHz siete šli ceny prístrojov i hovorného dolu. V rokoch 2000 a 2001 sa mobilné telefóny stali módou. Hlavne mladí ľudia privítali možnosť môcť sa kdekoľvek spojiť s priateľmi. Nemať mobil na začiatku tisícročia pre chlapca

znamenal asi toľko, ako pre nás kedysi nemať texasky (modré džínsové nohavice, pôvodne pracovné nohavice v USA). Vďaka rôznym akciám oboch operátorov ste sa k prístroju mohli dostať už za jednu korunu. Samozrejme ste si prístroj zaplatili mesačnými splátkami. Aj tak boli ceny prístupné - 4 až 13 000 Sk. Celý rad ľuďí si kúpilo mobilný telefón koncom roka 2001, keď sa pováralo, že platby za pevnú linku budú vyššie. Myslím, že na konci roka bol už v priemere v každej rodine aspoň jeden mobil. Ceny hovorného Slovenských telekomunikácií cez pevné linky boli 2,40 Sk za minútu hovoru v pevnej sieti, 9 Sk za minútu hovoru na niektorú mobilnú sieť. Ceny v mobilných sieťach záviseli od druhu zaplatenej služby. Operátori poskytovali totiž 30 či 50 voľných minút v mesačnom poplatku. V sieti Eurotel stála minúta v silnej prevádzke, od 6,00 hod. do 19,00 hod., 4,50 Sk a cez víkendy 3 Sk. V roku 2005 sa Eurotel začal nazývať T-mobile, už skôr sa z Globtelu stal Orange. Všetci operátori sa snažili upútať výhodami. V nedeľu hovory zadarmo, hovory len za korunu, sekundová tarifikácia. Platba za každú sekundu bola výhodou. Slovak Telecom, predtým Slovenské telekomunikácie, ešte brali poplatok za každú začatú minútu (v roku 2006 T-com). Mobilný telefón ste mohli oživiť SIM kartou za 450 Sk, ktorá platila rok a mali ste na nej 300 Sk kredit (na prevolanie), alebo ste platili operátorovi mesačný paušál. V druhom prípade operátor po dvoch rokoch používania prístroja ponúkal nový mobil za 1 Sk.

Novým prístrojom objavujúcim sa v domácnostiach bol počítač. Ešte v roku 1982, keď kronikár končil vysokú školu, pracovali len sálové počítače vo výpočtových strediskách veľkých podnikov. Kronikár praxoval v takom stredisku v 1980. roku. V klimatizovanej miestnosti stálo niekoľko skriň samotného počítača, šesť skriň magnetopáskových jednotiek, čítačka diernych štítkov, čítačka diernej pásky, dva stojany výmenných diskov a konzola operátora, čo bola obrazovka a písací stroj. Výstupy šli na ihličkovú tlačiareň. Vo vedľajšej miestnosti zapisovalo niekoľko dievčat na dierovacích strojoch dáta i programy na dierne štítky. Do tvrdého papiera 10 x 20 cm vyrážali otvory 2 x 5 mm, ktoré vyjadrovali tok dát, pričom v jednom stĺpci bol zaznamenaný jeden byte v hexadecimálnej sústave. Údaje do počítačového stroja dodávali čítačky diernych štítkov, charakteristické svojím rapkavým zvukom. Dáta a programy sa pre archiváciu nahrávali na magnetické pásky. Na výmenných diskoch priemeru 30 cm bol uchovávaný operačný systém a najčastejšie obslužné a testovacie programy. To bol počítač strednej triedy Tesla 200. Z dnes používaných parametrov stojí za zmienku pamäť RAM vo veľkosti 128 kilobyte.

Hoci PC - personal computer, osobný počítač vznikol roku 1982 v IBM, v Československu ich pribúdalo pomaly iba koncom desaťročia. Cena PC 286 v roku 1989 bola pol milióna Kčs. Po revolúcii sa ich dovoz rapídne zvýšil a ceny klesli. Nadšenci vtedy doma sťahovali hry z magnetofónu do osembitových systémov napojených na televízor. Prvý takýto zázrak Spectrum ZX priviezol kronikárovi v roku 1988 spoza železnej opony (západné, kapitalistické krajiny) majster sveta vo vodnom slalome Miroslav Hajdučík. Skutočné 16 bitové PC sa v domácnostiach začali objavovať ku koncu 20. storočia. Boli to väčšinou stroje typu 286, 386 vyradené z podnikov pri prechode na Pentia (generácia procesorov 586 sa už neoznačovala číslicami ale názvom Pentium). Jedným z prvých počítačových nadšencov v Trstenom bol v roku 1997 Ľuboš Nad'. Vďaka znalostiam elektrotechniky nebál sa experimentovať s hardware-om. Za krátku dobu vymenil niekoľko základných dosiek, procesorov, zvukových i grafických kariet. Nemožno zabudnúť na obecný úrad, kde pomáha PC od roku 2003.

Medzinárodnú dátovú diaľnicu, ako dnes okrídlene volajú Internet, využívali už v roku 2005, väčšinou cez mikrovlnné pripojenie firmy Alconet, Nad'ovci, Macíkovci, Samašovci, Milan Repa, Sliacky, Tomáš Šuchtár.

Videokamera bola ešte v roku 1996 len v rukách profesionálov a poloprofesionálov, ktorí snímali svadby a iné udalosti. Vďaka švagrinej Majky Gežíkovie mohol kronikár už vtedy zaznamenávať život obce aj pohyblivým obrazom. Ceny prístrojov klesli zo 40 na 20 tisíc korún. V roku 2000 som zaregistroval vlastné kamery v rukách trstianskych občanov Milana Mikuláša a Roberta Halušku.

Kronikára ku kamere dovedla aj niekdajšia záľuba fotografovať. Trstianske udalosti zvykol fotiť Milan Plávka (Gribkár), teraz bývajúci v Ondrašovej. V tomto umeleckom obore sa celkom zmenil štýl práce. Ešte v osemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia si robil fotograf všetko sám vo fotokomore. Kúpoval vývojku, ustaľovač, fotografické papiere, vyvolával filmy vo fototankoch, zväčšoval obrázky z negatívu filmu na pozitív na papieri. Musel si vedieť na fotoaparáte nastaviť vzdialenosť, odmerať svetlo, nastaviť clonu a rýchlosť závierky. Dnes (2006) urobí záber automatickým fotoaparátom každý. Stačí iba stlačiť spúšť, všetko ostatné urobí automatika. Film treba odovzdať do fotolabu, kde automatické vyvolávacie stroje urobia priamo fotky. Samozrejme farebné. Najnovším hitom pokroku je digitálny fotoaparát, ktorý nepotrebuje film, ale zapisuje digitálne údaje záberu do pamäťovej karty. Jeho cena bola vysoká (40 000,-Sk a viac), ale dnes sa dá kúpiť od 5 000,- Sk. V Trstenom ho má Simona Samašová, Matúš Macík. Digitálne fotoaparáty s rozlíšením 640 x 480 pixlov (zobrazovacích bodov) až do 1,3 megapixela sú už aj súčasťou mobilných telefónov.

Do nežnej revolúcie v 1989. roku nepoznaný podomový predaj zaviedli firmy predávajúce hlavne kuchynské potreby. Hrnce za najmenej 20 000 Sk ponúkali na ukážkach v súkromných domoch predajcovia Imco i Zepter. Veľmi obľúbenými sa medzi gazdinami len nedávno stali obdobne predávané misky-kysky. Sú to najrôznejšie nádoby a doplnky do kuchyne z umelej hmoty.

Bežnou výbavou kuchyne je chladnička, mraznička, mikrovlnná rúra, elektrický sporák s trúbou na pečenie. V kúpeľni automatická práčka, v obývačke farebný televízor. Na stolíku sa zjavil nový zdroj pohodlia i nervozity. Diaľkový ovládač. Už nemusíme chodiť prepínať program na televízny prijímač, ladiť stanicu na rádiu. Máme na to ovládač na stole. Jeden na televízor, druhý na audio vežu, tretí na video. Nevstaneme z pohovky, ale hnevá nás, keď sa snažíme ovládať televízor ovládačom na video. Audioveža sa ešte v roku 1990 skladala z rádia, kazetového magnetofónu, či skôr z dvoch a gramofónu. Gramofón vedel prehrávať malé platne s priemerom 20 cm rýchlosťou 45 a veľké (30 cm priemer) rýchlosťou 33 otáčok za minútu. Na malej bola jedna pieseň na každej strane platne, na LP (long play) vošlo najviac 45 minút záznamu. Základom bol pohyb rubínovej alebo diamantovej ihly v drážke s nalisovaným záznamom zvuku. Zodierala sa pritom ihla i gramofónová platňa z umelej hmoty. Koncom minulého storočia vymenili platne nosiče CD. Compact disc o priemere 11,7 cm ukrýval 74 minút hudby, alebo 650 MB (mega bajtov) dát. Kvalitatívnym skokom bolo bezkontaktné snímanie záznamu laserovým lúčom. Audioveže obsahovali otáčavé schránky na tri CD disky. Disky pritom bolo možné prehrávať aj v prenosných prístrojoch (rádio, magnetofón, CD), mini prehrávačoch (rádio, CD) a aj v počítačoch PC. Dnes sú už bežné rozmerovo rovnaké DVD disky (video disk), na ktoré sa nahrávajú zväčša filmy, lebo majú kapacitu 4,7 GB (giga bajtov).

Kronikára prekvapila aj móda posledných rokov u chlapcov. Aj v zime sa dávajú strihať na kratúčko. Nás v sedemdesiatych rokoch v školách napomínali za dlhé vlasy. Dievčatá i chlapci prepadli prefarbovaniu vlasov. Dievčat je najviac hrdzavých najrôznejších odtieňov. Odvážnejší oboch pohlaví kombinujú viac farieb na jednu frizúru.

Štatistika

Narodené deti:

Dieťa	Dátum	Rodičia
Anna Hudáková	2. 2. 2006	Anna Hudáková
Barbora Buková	30. 1. 2006	Katarína Droppová
Martin Marinčič	10. 10. 2006	Peter Marinčič a Katarína
Eliška Molnárová	6. 12. 2006	Alexander Molnár a Miriam r. Gajdošová
Matej Haluška	20. 7. 2006	Robert Haluška a Daniela

Zomrelí

	Dátum	Narodený/á
Anna Fongusová	19. 9. 2006	2. 2. 1920
Vladimír Mikuláš	14. 12. 2006	9. 11. 1937

Počet obyvateľov k 31. decembru 2006 210 90 mužov 120 žien

Túto časť kroniky schválilo obecné zastupiteľstvo 15. decembra 2007.